

ikke var saaledes opfyldt af det christelige Troesliv, som den burde; at de christelige Grundsandheder der ikke vare opfattede i deres hele Fyld og Dybde; men det kan paa ingen Maade siges, at nogen af Christendommens Grundsandheder deri ere blevne fornægtede. Den har maaskee ikke de ret kraftige, de meest fyldige Udtryk for alle Troens Lærdomme, men det er dog virkelig heller ikke aldeles tilfaldet, og Præsten har Valget imellem de forskjellige Psalmer, og der er nu ogsaa i den senere Tid udkommet et Tillæg til Forraadet af Psalmer, der paa en fuldere Maade udtale de christelige Grundsandheder, som paa en mindre tilfredstillende og tiltalende Maade ere udtrykte i Psalmebogen. Om dogmatiske Forskjelligheder troer jeg derfor ikke, at der her kan blive Spørgsmaal, hvad selv de Psalmebøger angaaer, mellem hvilke der gives Valg; derimod kan et saadant Spørgsmaal tænkes muligt med Hensyn til det Forslag, der er gjort angaaende, at ogsaa Tillæg til Psalmebøgerne kunde vedtages; men foruden hvad den ærede Forslagsstiller i denne Henseende har bemærket, er det en kun enkelt Paragraph i Lovforslaget, som handler om Tillæg, og jeg holder det idetmindste for ikke saa ganske afgjort, at man, fordi man vil stemme for Lovforslaget i de øvrige Punkter, derfor ogsaa skulde ville stemme for denne Deel. Imidlertid vil dette jo blive Gjenstand for nærmere Overveelse. I Udkaftets Enkeltheder skal jeg for Dieblicket ikke gaae nærmere ind, da det strider imod Forretningsordenen; jeg skal blot gjøre opmærksom paa et Forhold, der maaskee maatte tages under nærmere Overveelse; det er nemlig, om en Menighed ved at vælge en af de ældre Psalmebøger, derved ogsaa skulde underkaste sig de Lovbestemmelser, som Psalmebogen indeholder. Der er nemlig den Forskjel imellem den evangelisk-christelige Psalmebog, der nu bruges i de fleste Menigheder, og de to ældre Samlinger, nemlig den Kingosse og den guldbergske, at de Kingosse og guldbergske Samlinger indeholde Bestemmelse om hvad for Psalmer, der skulle synges ved de forskjellige Leiligheder i Kirken, saavel almindelige, der skulle bruges ved Gudstjenesten, som de, der skulle synges paa de enkelte Søndags og Festsdage; hvorimod en saadan Anordning

ikke indeholdes i den evangelisk-christelige Psalmebog, ligesom den heller ikke indeholdes i den pontoppidanske Psalmebog. Jeg skal ikke yttre nogen Mening om, hvorvidt man ved igjen at vælge en af de ældre Psalmebøger skulde underkaste sig denne Tvang; jeg skulde ikke troe, at det var den ærede Forslagsstillers Mening, at dette skulde skee, ligesom jeg heller ikke finder, at det var ønskeligt, men jeg troer dog, at der kunde behøves en udtrykkelig Bestemmelse om, at man ved at tage den Psalmebog, som man valgte, ikke bandt sig til at benytte Psalmebogen netop paa den Maade, som er foreskrevet i Psalmebogen selv. Jeg har allerede i det Foregaaende leilighedsvis gjort nogle Bemærkninger, forsaavidt den ærede Forslagsstiller ogsaa finder, at man maa regne den pontoppidanske Psalmebog til en af dem, der i de danske Kirker bruges. Den kan paa en vis Maade indbefattes under det Udtryk, som han har brugt, nemlig „de Psalmebøger, som lovligt bruges paa enkelte Steder“. Jeg veed ikke rettere, end at den bruges paa Bornholm, og, uagtet jeg ikke troer, at man har nogen Lovhjemmel derfor, saa kan det ansees siltiende som indrømmet. Det vil imidlertid være godt, at der ved Sagens nærmere Bearbejdelse tages en udtrykkelig Bestemmelse, og jeg tvivler ikke om, at denne Psalmebog efter sit indvortes Værd fuldkommen egner sig til at faae den samme Gylldighed, som de øvrige. Men der vil dog være et eget Spørgsmaal om denne, thi den er ikke udbredt i Folket saaledes som Kingosse; og jeg troer, at den egentlige Strid og Forskjellighed med Hensyn til Psalmebøgerne vil dreie sig imellem den evangelisk-christelige og den Kingosse. Den guldbergske Psalmebog har aldrig været indført uden i Kjøbstæderne, og i næsten alle Kjøbstæder er den nu affkaffet og fortrængt af den evangelisk-christelige, hvorfra jeg dog troer, at Kjøbstæderne paa Bornholm gjøre en Undtagelse. Denne Psalmebog har desuden aldrig været meget yndet og var kun i Brug i en Tid, der ikke udgjorde fulde 20 Aar, og er derfor meget mindre bleven i Erindring hos Folket, saa at Spørgsmaalet, naar man ikke tillige optager den pontoppidanske Psalmebog, vil saa godt som dreie sig meest om den Kingosse og